

AINEVALDKOND “KUNSTIAINED”

1. Üldalused

1.1. Kunstipädevus

Vabakoolis on kunstivaldkonna õppeainete õpetamise eesmärgiks kujundada õpilastes eakohane kunstipädevus: suutlikkus mõista kunstide mitmekesisust, arutleda kunsti ja muusika teemadel; väärtustada lähiümbruse, Eesti ja maailma kultuuripärandit; näha eri ajastute ja nüüdisaja kultuuri suhet; kasutada kunsti ja muusika väljendusvahendeid isiklikuks ja kollektiivseks loominguliseks tegevuseks, väärtustada enda ja kaaslaste loomingut.

Kunstivaldkonna ainete õpetamise kaudu taotleme, et Pärnu Vabakooli lõpetaja:

- 1) on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab enda loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
- 2) kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb eakohaste kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle, oskab kujundada oma arvamust ning väljendada kunsti abil emotsioone;
- 3) väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb nii individuaal- kui ka koostööprojektides ning peab tähtsaks lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
- 4) märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib erinevaid kultuurinähtusi;
- 5) väärtustab ja hoiab Eesti ning siin elavate rahvusvähemuste kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, seostab kunsti ja kultuuri ning teaduse ja tehnoloogia arengut nii minevikus kui ka tänapäeval;
- 6) omab ülevaadet kunstivaldkonnaga seonduvatest elukutsest, ametitest ja edasiõppimise võimalustest.

1.2. Ainevaldkonna õppeained ja maht

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika, mis on kohustuslikud kõikides põhikooliastmetes. Kunsti ja muusikat õpitakse 1.–9. klassini.

Õppeaine	Nädalatunde klassiti									Kokku
	1.kl	2.kl	3.kl	4.kl	5.kl	6.kl	7.kl	8.kl	9.kl	
Muusika	2	2	2	2	2	1	1	1	1	14
Kunst	1,5	1,5	1,5	1	1	1	1	1	1	10,5

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Kunstide valdkonna aineid Vabakoolis ühendab tähelepanu loovuse ja eneseväljendusoskuse arendamisele, eneseloomisele ning tervikliku maailmapildi kujundamisele. Kunstide kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas.

Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Arendatakse mõtlemise paindlikkust ning avatust kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetab toimetulekut kiiresti muutuv ja mitmekultuurilises maailmas.

Praktiline kunstidega tegelemine arendab õpilase tundemaailma, intuiitset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist teistes õppeainetes, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitvise poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab läheneda loovalt probleemidele ning väärtustada erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

- 1) teadmised kunstidest (analüüs);
- 2) erinevate kunstide seostamine (süntees);
- 3) ainealane (verbaalne) keel;
- 4) loominguline eneseväljendus (loomine, esitamine);
- 5) kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
- 6) oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
- 7) kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

Õppesisu käsitlemisel teeb aineõpetaja valiku, arvestades, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkondlikud ning ainepädevused on saavutatavad.

Ainevaldkonna „Kunstiained“ traditsioonid Vabakoolis on sügis- ja jõululaat;
eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistamine;
muinasjutuöö;
ülekoolliline muusikal;
aastatööd;
Nõiamäe näitus;
õpioskuste tuleproov;
rahvusvaheline loovuslaager.

1.4. Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Kunstivaldkond võimaldab kujundada kõiki üldpädevusi igapäevases õppetöös nii teooria kui ka praktiliste tegevuste kaudu. Praktiline tegevus on Vabakooli õppeprotsessis suure kaaluga,

Vabakool on loov ja tegutsev kool. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushoiakute ja -hinnangute – kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes loob oma väärtushinnangute ja enesekehtestamisoskusega sobiliku õpikeskkonna ning mõjutab õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist. Üldpädevuste kujundamisel on oluline kooli ning kodu koostöö. Olulisimad on Vabakoolis enesemääratlus- ja ettevõtlikuspädevus.

Enesemääratluspädevus

Pidev tagasiside andmine ja eneseanalüüsi oskuse arendamine juba alates esimesest klassist ning tihe koostöö lapsevanemate ja teiste aineõpetajatega aitavad tundma õppida oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset minapilti. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainestik ning sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti.

Ettevõtlikkuspädevus

Vajalike oskuste kujunemist toetavad kunstiainetes individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ning probleemipõhised ülesanded ja õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaeluga. Kunstiainetes väärtustatakse uuenduslikke ning loovaid lahendusi. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada erinevaid ideede väljendamise ja esitlemise võimalusi, valides leidlikult sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima ja analüüsima, vastutama tööde lõpetamise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega. Anname võimalikult palju eluks vajalikke praktilisi oskusi.

Kultuuri- ja väärtuspädevus

Kunstivaldkonna õppeainetes rõhutame kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi õppija identiteedi osana. Tegevustes väärtustame individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitletavate teemade, analüüsitava kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatame eetiliste ning esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti ja muusikat eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatame teadlikku ja kriitilist suhtumist kõikidesse infokanalitesse. Seda kõike õpetame praktilise koostöise projektõppe kaudu.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus

Uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, loovtööd, arutlused ja esitlused, ühismuuseumiseerimine, ühistes kunstiprojektides ning valdkondlikes ja valdkondadeülestes õppeprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ning aitavad väärtustada üksteise toetamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjuvad õpilased oma seisukohti kaitsma ning teiste arvamustest lugu pidama. Kunstiained teadvustavad inimese kui keskkonna kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades. Igapäevastel kogu kooli kokkusaamistel õpime väärtustama koosolemist, info jagamist kogukonna, paikkonna ja kaugemate paikade kohta. Oma tegevustesse kaasame kogu koolipere.

Õpipädevus

Kunstides kujundame õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide kaudu, mis võimaldavad õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt

kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes olukordades. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana. Õpipädevust kujundades taotleme iseseisva loova mõtleja ja tegutseja kujunemist.

Suhtluspädevus

Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest jms rääkimine, kasutades kirjelduses nii korrektset emakeelt kui ka ainespetsiifilist terminoloogiat. Tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskust ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunsti- ja muusikateemaliste referatiivsete ning loovtööde koostamine eeldab oskust mõista teabetekste ning suunab kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (tekst, joonis, skeem, tabel, graafik jms). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise. Peame olulisteks ühisõppemeetodeid, kus rühmaliikmed kasutavad üksteise potentsiaali.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus

Kunstiainetes rakendatavate ülesannete lahendamiseks tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse kasutama kunstimõisteid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrdlema ja liigitama erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutama sümboleid. Kunstiterminoloogias kasutatakse matemaatika ja tehnoloogia sõnavara ja mõisteid. Loomeülesandeid täites õpitakse kasutama tehnoloogiavahendeid ning innovaatilisi lahendusi, mõistma teaduse ja tehnoloogia rolli muusika ning kunsti arengus.

1.5. Õppeainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Nüüdisaegne kultuur on interdistsiplinaarne. Kunstiained on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisiga. Kunsti aineseks on inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm erinevates avaldumisvormides. Teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstivaldkonna õppeainete loomulik osa ning valdkondadeüleseks lõiminguks on palju võimalusi.

Eri kultuuridega tutvutakse paljudes teiste valdkondade õppeainetes (keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus) ning kujundatakse seeläbi väärtushoiakuid ja teadvustatakse maailma kultuurilist mitmekesisust. Kunstiainetes keskendutakse võrreldes teiste õppeainetega kontsentreeritumalt kultuuridevahelise dialoogi mõtestamisele ja loovuse kasutamisele nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana.

Mitmes ainevaldkonnas – keeltes ja kirjanduses, matemaatikas, tehnoloogias, kehalises kasvatuses – kasutatakse kunstiainetega kattuvaid mõisteid (nt kompositsioon, struktuur, mõõdud, nurgad, geomeetrilised kujundid, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jms).

Kunstivaldkonna õppeainetes toetatakse teistes õppeainetes omandatud teadmiste, samas süvendatakse ja visualiseeritakse neid teadmisi. Praktiliste tegevuste kaudu kujundatakse arusaama, et teadmised ja pädevused on omavahel seotud ja igapäevaelus rakendatavad. Ainevaldkondade piire ületavad õppeprojektid võimaldavad lõimida kunstiaineid teiste ainevaldkondadega ja kujundada pädevusi.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled

Kujundame suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust ja pöörame tähelepanu eri ajastute ning kultuuride lugudele muusikas ja kujutavas kunstis, teatri- ja filmikunstis. Õpilased loovad laulutekste muusikali jaoks muusika- või kirjandustunnis. Hommikulaulus laulame ingliskeelseid laule. Kunstimaailma huvitavad nüansid ja taust jõuavad õpilasteni erinevate tekstide ja meediaväljaannete kaudu. Kogu kooli Nõiamäe näitust avades või kunstielamusi jäädvustades on vaja väga head kõnelemis- ja kirjutamisoskust.

Matemaatika

Kujundame seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid), samuti matemaatiliste sümbolite, kujundite ning mõistete tundmist. Õpilane tutvub muusikatunnis pillimängu kaudu nootide ja rütmide omavaheliste seostega. Kunst kasutab matemaatilisi-geomeetrisi väljendusvahendeid ja sümboleid.

Loodusained

Teadvustame inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpime tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi. Arendame muusikalist kuulmist erinevate pillide mängimisega. Looduskeskkond annab ammendamatu ainet kunstiliseks eneseväljenduseks. Tihe side loodusega avab inimese meeled ilu nägema ja seda looma. Geograafia toob lähemale kaugete maade kultuurivärvid ja omapära, keemia avab värvide koostise tagamaad ja mõju tervisele.

Sotsiaalsained

Vaatleme suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning eri kultuuride kommete ja pärimustega, kunsti ning kultuuri rolli ja muutumist ajaloo eri etappidel. Sotsiaalsained aitavad mõista erinevusi kultuuris, ka ekstreemsusi ning selle läbi avardada maailmapilti. Eri rahvaste lauludel ja muusikal laseme kõlada ning meeleolu mõjutada Vabakooli igapäevastel hommikulaulmistel.

Tehnoloogia

Kujundame käelist tegevust ning loovat mõtlemist, oskust innovaatilisi ideid kavandada ja praktikas ellu viia (loomisprotsess, tehnoloogiad ja tehnikad). Mängime muusika ja bänditunnis realselt läbi rütme ja meloodiaid, mida teoorias õpime. Kunstiloome on alati seotud täpsuse ja konkreetse tehnikavalikuga. Tehnoloogia arenedes avarduvad kunstiloome võimalused.

Kehaline kasvatus

Pöörame tähelepanu kehatunnetusele, tähelepanule, motoorikale, reageerimiskiirusele ja koordinatsioonile. Bändide esinemistega harjutame lavalist liikumist. Omamoodi väljakutse on kunstis liikuva inimese või üldse liikumise kujutamine. Sellele aitab kaasa oma keha tajumise kogemus kehalise kasvatus, tantsu- ja judo- tundidest.

Ainevaldkonna „Kunstiained“ traditsioonid lõimuvad teiste ainevaldkondadega:

- 1) sügis- ja jõululaat ühendavad matemaatika-, looduse-, kunsti-, sotsiaalainete, tehnoloogia- ja kehalise kasvatus valdkonda;
- 2) eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistamine seob keele ja kirjanduse valdkonda sotsiaalainete, kunsti- ja loodusainete valdkonnaga;
- 3) muinasjutuöö on seotud kunsti-, tehnoloogia, eesti keele ja sotsiaalainete valdkonnaga;
- 4) ülekooliline muusikal ühendab võõrkeelte, matemaatika-, kunsti-, tehnoloogia-, sotsiaalainete ja kehalise kasvatus valdkonda;
- 5) aastatöö on seotud eesti keele, matemaatika, kunsti-, tehnoloogia-, sotsiaalainete valdkonnaga;
- 6) Nõiamäe näitus ühendab kunsti-, tehnoloogia-, eesti keele valdkonna;
- 7) Vabakooli Laululind lõimub keele ja kirjanduse, võõrkeelte, sotsiaalainete valdkonnaga;
- 8) õpioskuste tuleproov ühendab kõiki valdkondi;
- 9) rahvusvaheline loovuslaager lõimub eesti ja inglise keelega, loodusainetega, kehalise kasvatus, inimeseõpetuse, ühiskonnaõpetusega.

1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Kunstiaineid on võimalik seostada kõigi läbivate teemadega. Õppekava läbivaid teemasid peetakse silmas valdkonna õppeainete eesmärgiseade puhul, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel lähtutakse kooliastmest ning õppeaine spetsiifikast.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine

Kujundame iseseisva õppimise ja tegutsemise oskusi, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ning hoiakute omandamisel. Erinevate õppevormide kaudu loome tingimused õpilaste suhtlus- ja koostööoskuste kujunemiseks, mis on olulised tulevases tööelus. Kunst ja muusika võimaldavad õpilastel teadvustada oma võimeid ja huvisid, omandada nii ainealaseid kui ka üldisemaid mõtlemis- ning tegutsemisstrateegiaid. Õppija tutvub kunstide mitmekülgsede väljunditega igapäevaelus, kunstidega seotud ametite ja elukutsetega, puutub vahetult kokku töömaailmaga, külastades loomeettevõtteid, kus saab tutvuda ainevaldkonnaga seotud erialasid ja edasiõppimise võimalusi. Läbi praktilise õppe, õppekäikude, tiheda koostöö lapsevanematega ja kooli traditsiooniliste suurprojektide saavad lapsed vahetu kogemuse erinevatest ametitest.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Teabekeskond

Need teemad hõlmavad mitmekülgsed oskusi, nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ning heliline kujundamine. Õpilane tutvub andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse probleemidega. Ta teadvustab ümbritsevat loodus- või tehiskeskkonda loominguga allikana ja õpib säästma keskkonda. Pöörame tähelepanu pärandkultuurile ning rahvuskultuuri jätkusuutlikule arengule. Õpitakse nägema võimalusi taaskasutuseks, analüüsitakse tehiskeskkonna objekte ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilistest vaatepunktist. Projektõppega õpivad lapsed kasutama loovalt taaskasutamise võimalusi. Õuesõppe erinevad vormid annavad võimaluse looduskeskkonda loomulikult sisse kasvada (nt. Loovuslaager ja Looduslaager).

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus

Kunstiainetes julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimivate protsesside kohta ning ideesid katsetama ja ellu viima. Kooli pulbitsev igapäevaelu annab avaraid võimalusi algatada ja korraldada erinevaid ettevõtmisi.

Tehnoloogia ja innovatsioon

Kunstiainetes kasutatakse praktiliste loovtegevuste kaudu erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ning töökeskkonnas toime tuleva inimese kujunemist. Bänditundides saame selgeks helitehnika algtõed. Kunstitund annab avaramad võimalused digitehnoloogia kasutamiseks.

Tervis ja ohutus

Kunstiainetes teadvustame kunstidega tegelemise emotsionaalselt tasakaalustavat mõju. Kujutavas kunstis kasutame materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe. Bänditunnis õpitud helitehnika algtõed väldivad helitehnikaga seotud tervisekahjustusi. Kunstitundides saab selgeks erineva keemilise koostisega värvide käsitlemine.

Väärtused ja kõlblus. Kultuuriline identiteet

Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku, Eesti ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, pärandkultuuri arenemist tänapäevases globaliseeruvast maailmas. Kujundame avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka nüüdisaja kultuurinähtustesse. Väärtustame uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loominguist väljendamist. Suuname õpilasi osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusika- ja kunstiüritustel. Õppekava on seotud huvitegevusega, näiteks rahvatants, mudilaskoor, bänditunnid, kunstiring ja kooli suurüritused.

1.7. Õppetegevuse kavandamine ning korraldamine

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtume õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetame lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotleme, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab õpilastele piisavalt aega puhata ja huvialadega tegelda;
- 3) võimaldame õpilasel õppida individuaalselt ning koos teistega, kasutades erinevaid õppemeetodeid ning arvestades õpilaste erinevaid õpistiile, et toetada nende kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks. Vabakoolis toetavad neid õppevorme erinevad projektid ja traditsioonilised üritused (muusikal jm)
- 4) kasutame diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad õpilaste huvisid ning suurendavad õpimotivatsiooni, arvestades sealjuures õpilaste individuaalsust ja konkreetse klassi võimekust;
- 5) rakendame nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;

- 6) kasutame mitmekesisist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, arvuti/ multimeediaklass, virtuaalkeskkond jne, käime õppekäikudel kontsertidel, teatrites, muuseumides, stuudiotēs, muusikakoolides, looduses, näitustel, raamatukogudes jne;
- 7) kasutame mitmekesisist ja tänapäevast õppemetoodikat;
- 8) seostame õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist;
- 9) leiame tunnivälise loomingulise tegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, orkestrid, näituste kavandamine, töötoad jms).

1.8. Hindamise alused

Kunstivaldkonna ainete õpetamisel ja pädevuste hindamisel lähtume iga õpilase võimetekohasest arengust ja õpitulemuste saavutatusest. Hindamise aluseks on põhikooli riikliku õppekava üldosas sätestatu, põhikooli riiklikus õppekavas esitatud õpitulemused. Hindamise kriteeriumid ja viiepallisüsteemist erinev hindamise korraldus on määratud ja täpsustatud kooli õppekavas. Vabakoolis on olulised kujundava hindamise põhimõtted, sealhulgas õppija enesehindamine.

Kunstivaldkonna õppeainetes on hindamise eesmärk toetada õpilaste arengut, innustada õpilasi isikupäraste ideede ja loovate lahenduste leidmisel ning suunata neid sihikindlalt õppima; suunata õpilaste enesehinnangu kujunemist, tekitada neis muusika-, kunsti- ja kultuurihuvi ning luua alus elukestvatele muusika- ja kunstiharrastusele; suunata ja toetada õpilasi haridustee valikul kunstide valdkonnas. Hindamine annab tagasisidet õpilaste individuaalse arengu kohta ning on lähtekohaks järgneva õppe kavandamisel.

Hindamisel lähtume ainevaldkonnas taotletavatest pädevustest, mille keskmes on:

- 1) õpilaste muusikaliste ja kunstialaste võimete areng;
- 2) teadmiste ja oskuste rakendamine musitseerimisel ja kunstiloomingus;
- 3) isikupärane lähenemine loovülesannete lahendamisel.

Väärtustame õpilaste teoreetilisi teadmisi, püüdlikkust ja osalemist õppeprotsessis ning pingutust tulemuste elluviimisel. Oluline on tunnustada lahenduste erinevusi ja väärtustada õpilaste isikupära.

Õpitulemuste hindamise vormid on õpilaste arengut motiveerivad ja vastavuses nende õpitulemustega. Õpitulemusi hindame 2.-8. klassis kujundavate sõnaliste hinnangutega ning 9. klassis tähthinnete abil. Lisaks õppeinfosüsteemis kirjalikult märgitud hinnangutele ja tähthinnetele, peame oluliseks tagasisidet jagada õppeprotsessis dialoogivormis ka suuliselt. Suuname õppija oma õppetegevust reflekteerima. Õpilased peavad teadma, mida ja millal hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Õpetajapoolsed suulised sõnalised hinnangud ning tähthinded peavad motiveerima õpilaste arengut kunstivaldkonnas.

Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestame eelkõige töö sisu, kuid parandame ka õigekirjavead.

Kunsti õpetamisel juhindume õpilaste hindamisel kooliastmeti alljärgnevast.

I kooliastmes hindame:

- 1) oskust kasutada kunstimõisteid ning teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) oskust kasutada loovtöodes erinevaid töövõtteid ja tehnikaid, käsitsedes materjale otstarbekalt ja töövahendeid ohutult;
- 3) loovat, isikupärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- või rühmatöös;
- 4) oskust väärtustada ja analüüsida enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle.

II kooliastmes hindame:

- 1) teadmisi ja oskust arutleda visuaalse kunstiinfo seonduvate nähtuste üle, kasutades kunstimõisteid, teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) osalemist loovas tööprotsessis, kasutades eneseväljenduseks erinevaid kunstitehnikaid ja -materjale;
- 3) oskust kavandada ning kujutada nii vaatluse kui ka ideede põhjal;
- 4) loovat, sihipärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- ja rühmatöös;
- 5) oskust väärtustada ja analüüsida disainiobjekte, enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle ümbritsevas.

III kooliastmes hindame:

- 1) teadmisi Eesti ja maailma kunstikultuurist;
- 2) oskust kasutada kunstimõisteid ja teadmisi ümbritseva visuaalkultuuri, maailma kultuuripärandi ning nüüdiskunsti teemadel arutledes;
- 3) teadliku kunstialase ja kriitilise mõtlemise arengut, mis väljendub mitmekesiste loovülesannete lahendamises iseseisvalt või rühmatöona, enda ja kaaslaste kunstitööde analüüsimises;
- 4) teadmisi, oskusi ja ideid kasutada erinevaid kunstitehnikaid, seostada ning esitada oma kunstiloomingut ka tehnoloogiavahendite abiga;
- 5) oskust lahendada disainiülesandeid eesmärgipäraselt, rakendada kahe- ja kolmemõõtmelist kavandamist ja maketeerimist.

Muusika õpetamisel hindame õpilaste teadmiste ja oskuste rakendamist, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi ning õppe- ja kasvatusesmäärke muusikaliste osaoskuste lõikes alljärgnevalt:

- 1) laulmine – aktiivne osavõtt ühislaulmisest, õpitulemustes nimetatud ühislauluvara omandamine;
- 2) pillimäng – musitseerimine kaasmängudes rühmas ja/või üksis. Alates viiendast klassis on praktilisel õppel peamine tähelepanu. Lastel on võimalik esineda erinevatel koolisündmustel.
- 3) omalooming – lihtsa kaasmängu, ostinato või liikumise loomine, ideede välja- pakkumine ning teostamine, loomingulisus;
- 4) muusika kuulamine ja muusikalugu, õppekäigud – muusika üle arutlemine, muusikateoste analüüsimine ning oma seisukohtade põhjendamine, osalemine kirjalikes ja suulistes aruteludes;
- 5) tunnist osavõtu aktiivsus – aktiivne osalemine tunni eri osades;
- 6) tunniväline muusikaline tegevus – osalemine koolikooris, orkestris, ansamblis, esinemine kooliüritustel, kooli esindamine konkurssidel/võistlustel, sh muusikaolümpiaadil (neid punkte arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel).

1.9. Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab kunstivaldkonna ainete õppe klassis, kus on selleks vajalikud tingimused ja vahendid.

Kunst:

- 1) individuaalseks ja rühmatööks vajalik pind;
- 2) 500luxsise päevavalgusspektriga valgustus tööpinnal ning vesi/kanalisatsioon;
- 3) reguleeritava kõrgusega molbertid või laudad koos joonistusalustega ning tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused ning projektsioonitehnika;
- 4) vajalikud töövahendid ja materjalid;
- 5) kunstiraamatud, ajakirjad ja teatmeteosed;
- 6) DATA-projektori, foto- ja videokaamerate, skanneri ja printeri kasutamise võimalus ning internetiühendus.

Muusika:

- 1) muusikalisteks tegevusteks, sh rühmatööks, bänditunniks ja liikumiseks vajalik pind;
- 2) fono- ja videoteegi (CD, DVD, VHS, internet), DATA-projektori kasutamise võimalus;
- 3) vajalikud vahendid: naturaalklaver ja klaveritool, süntesaator, muusikakeskus, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti ning noodistusprogramm, MIDI- salvestusprogramm, ja MIDI- klaviatuur;
- 4) Orffi instrumentarium (rütmi- ja plaatpillid), plokkflöödid või kuuekeelsed väikekanded,
- 5) Bänditunni jaoks vajalikud vahendid (elektrikitarr, akustiline kitarr, basskitarr, trummid, süntesaator, *percussion*-pillid, mikrofoniid, võimendus, mikserpult jne.)

2.1. Muusika

2.1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Vabakooli muusikaõpetuses taotleme, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
- 2) tunneb huvi muusika kui kunstiliigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
- 3) mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
- 4) kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
- 5) väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
- 6) teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb laulupidude traditsiooni edasikandmise protsessis ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
- 7) teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda;
- 8) teab Eesti ja paikkonna tuntumaid heliloojaid ja interpreete ning väärtustab kultuuritraditsioone;
- 9) mõistab, kuidas huvi valdkonna vastu, muusikalised võimed ja teadmised võimaldavad kujundada sellest hobi (harrastuse) või tulevad tulevikus kasuks ameti valikul.

2.1.2. Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilaste individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse abil. Muusikaõpetuse kaudu kujundatakse harmoonilisi isiksusi, tasakaalustatakse ja toetatakse õpilaste emotsionaalset arengut, sh teiste õppeainete omandamisel.

Muusikaõpetuse kaudu avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Muusika ainekava koostamisel on olnud eesmärgiks

- 1) teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli;
- 2) rõhutada musitseerimise osatähtsust;
- 3) julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust;
- 4) teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga;
- 5) rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujunemisel, tunde- ja mõtte maailma arendamisel ning rikastamisel;
- 6) lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.

Vabakoolis toetavad nende eesmärkide täitmist

- igal koolipäevahommikul toimuv hommikulaulmine kogu kooli osalusel;
- bänditunnid;
- iga-aastane omaloominguline muusikal jm.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas välja kujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele. Muusikaõpetuse koostisosad on musitseerimine (laulmine, pillimäng), muusikaline liikumine, omalooming, muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus, õppekäigud.

Muusika kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) laulmine,
- 2) pillimäng,
- 3) muusikaline liikumine,
- 4) omalooming,
- 5) muusika kuulamine.

Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut. Musitseerides arendatakse isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ning koos musitseerimiseks ja loominguks eneseväljenduseks. Rühmas või üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust, emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilaste enesehinnangut ja õpimotivatsiooni. Ühislaulmise ning koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ja kujundatakse isamaa-armastust.

Omalooming on seotud lihtsate kaasmängude, saadete, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, muusikalise liikumise ja tekstide loomisega.

Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Muusikaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete.

Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse ainekavas sisalduvat noodikirja lugemise oskust koos musitseerimisega.

Õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse kujundavad õpilaste silmaringi ja muusikalist maitset, teadmisi kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas ja peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist).

Muusikaõpetuse lahutamatuks osaks on kontserdielu korraldamine koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning nad saaksid ürituste korraldamise kogemuse.

2.1.3. Õppe- ja kasvatusesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;
- 2) laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning vastavalt võimetele üheja/või kahehäälses kooris;
- 3) laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislaule;

- 4) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 5) lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
- 6) rakendab pillimängu kaasmängudes;
- 7) kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
- 8) kirjeldab kuulatavat muusikat suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega;
- 9) väärtustab enese ja teiste loomingut;
- 10) mõistab laulupeo tähendust.

2.1.4. Õpitulemused ja õppesisu I kooliastmes

Ainevaldkonna “Muusika” õpitulemused ja õppesisu ning nende vahelised seosed klassiti on esitatud ka ainekava **praktilistes lisades** 1.-3. klassi õpilase enesehindamislehtedel.

1. klass

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevused
Laulmine	
<p>Laulab vaikselt, valjult, valjenedes ja vaiksemaks jäädes.</p> <p>Mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;</p> <p>Laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule.</p> <p>Teab mardipäeva ja vastlapäeva kombestikku.</p> <p>Laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), “Kooli hümn”; „Mu koduke” (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); “Kevadel”</p>	<p>Ühehäälnelaul nii <i>a cappella</i> kui ka saatega.</p> <p>Laulmine hommikulaulmisel, mudilaskooris ja kooli muusikalis.</p> <p>Regilaul.</p> <p>Mardipäeva- ja vastlapäevalaulud.</p>
Pillimäng	
<p>Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes.</p>	<p>Rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning plokkflöödi esmased mänguvõtted. Pillimäng laulude kaasmänguna.</p>
Muusikaline liikumine	

<p>Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeoleolu ja ülesehitust liikumise kaudu. Kasutab loovliikumist muusika meeoleolu väljendamiseks.</p>	<p>Muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu.</p>
<p>Omalooming</p>	
<p>Oskab välja mõelda laulule liigutusi või kehapillisaadet.</p> <p>Loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne). Improviseerib 4-värsirealise regilaulu.</p>	<p>Nõuanded improviseerimiseks.</p> <p>Kaasmängud, rütmilis-meloodilised improvisatsioonid, teksti loomine.</p>
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p>	
<p>On tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus); kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeoleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara.</p> <p>Eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat.</p> <p>On tutvunud eesti rahvalauluga</p>	<p>Meloodia. Rütm. Tempo. Dünaamika</p> <p>Helilooja, luuletaja. Dirigent.</p> <p>Rahvalaul</p>
<p>Muusikaline kirjaoskus</p>	
<p>mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;</p> <p>mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;</p> <p>tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;</p> <p>mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist laudes;</p> <p>õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida;</p> <p>mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: meetrum, takt, taktimõõt,</p>	<p>Muusikalise kirjaoskuse algtõed.</p> <p>3-osaline taktimõõt.</p> <p>Astmed SO-MI-RA.</p>

<p>taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor, muusikapala, salm, refrään, marss, polka, valss, ostinato, kaasmäng, vahemäng, rütm, vaikselt, valjult, piano, forte.</p>	
Õppekäigud	
<p>Käib kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli.</p> <p>Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muu looval viisil.</p>	<p>Mitmekülgse muusika kuulamise kogemus, kontserdikultuur ning silmaring.</p>

2. klass

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevused
Laulmine	
<p>Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;</p> <p>Mõistab ja väljendab laudes muusika sisu ning meeleolu;</p> <p>Laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);</p> <p>Laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>Laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tupp”, „Teele, tee, kurekesed”,</p>	<p>Ühehäälnelaul nii <i>a cappella</i> kui ka saatega. Laulmine hommikulaulmisel, mudilaskooris ja kooli muusikalis. Laste esinemisoskust arendame nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses.</p>

„Kevadel” („Juba linnukesed...”), „Kevadpidu” („Elagu kõik...”).	
Pillimäng	
<p>kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes;</p> <p>on omandanud kuuekeelse väikekandle esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides.</p>	<p>Pillimängus omandab laps rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning kuuekeelse väikekandle esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna.</p>
Muusikaline liikumine	
<p>tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeolelu ja ülesehitust liikumise kaudu;</p> <p>tantsib eesti laulu- ja ringmänge.</p>	<p>Muusikaline liikumine hõlmab rahvatantse ja laulumänge ning muusikapala karakteri väljendamist liikumise kaudu.</p>
Omalooming	
<p>loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;</p> <p>kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;</p> <p>loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne);</p> <p>kasutab loovliikumist muusika meeolelu väljendamiseks.</p>	<p>Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu.</p>
Muusika kuulamine ja muusikalugu	
<p>on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus);</p>	<p>Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeolelu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu.</p>

<p>eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;</p> <p>on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill);</p> <p>kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara.</p>	
<p>Muusikaline kirjaoskus</p>	
<p>mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;</p> <p>mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;</p> <p>tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;</p> <p>mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;</p> <p>õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida;</p> <p>mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor, muusikapala, salm, refrään, marss, polka, valss, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng, rütm, meloodia, tempo, kõlavärv (tämbel), vaikselt, valjult, piano, forte.</p>	<p>Muusikalise kirjaoskuse algtõed omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu ja neid rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes.</p>

Õppekäigud	
<p>kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil;</p> <p>kasutab arvamust väljendades muusika oskussõnavara.</p>	<p>Mitmekülge muusika kuulamise kogemuse saavutamiseks ja kontserdikultuuri kujundamiseks ning silmaringi avardamiseks võimaldame õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli.</p>

3. klass

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevused
Laulmine	
<p>Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;</p> <p>Mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;</p> <p>Laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);</p> <p>Laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>Laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tupp”, „Teele, tee, kurekesed”, „Kevadel” („Juba linnukesed...”), „Kevadpidu” („Elagu kõik...”).</p>	<p>Ühehäälnelaul nii <i>a cappella</i> kui ka saatega. Laulmine hommikulaulmisel, mudilaskooris ja kooli muusikalis. Laste esinemisoskust arendame nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses.</p>
Pillimäng	
<p>kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes;</p>	<p>Pillimängus omandab laps rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna.</p>

<p>on omandanud kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides.</p>	
<p>Muusikaline liikumine</p>	
<p>tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;</p> <p>tantsib eesti laulu- ja ringmänge.</p>	<p>Muusikaline liikumine hõlmab rahvatantse ja laulumänge ning muusikapala karakteri väljendamist liikumise kaudu.</p>
<p>Omalooming</p>	
<p>loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;</p> <p>kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;</p> <p>loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne);</p> <p>kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.</p>	<p>Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu.</p>
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p>	
<p>on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus);</p> <p>eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;</p> <p>eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat;</p> <p>on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill);</p> <p>kirjeldab ning iseloomustab kuulatava</p>	<p>Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu.</p>

<p>muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara.</p>	
<p>Muusikaline kirjaoskus</p>	
<p>mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;</p> <p>mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;</p> <p>tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;</p> <p>mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;</p> <p>õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida;</p> <p>mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana, koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor, muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng, rütm, meloodia, tempo, kõlavärv (tämbär), vaikselt, valjult, piano, forte, fermaat, märkidelatern, segno, volt, tutvustamine laulurepertuaariga.</p>	<p>Muusikalise kirjaoskuse algtõed omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu ja neid rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes.</p>
<p>Õppekäigud</p>	
<p>kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil;</p>	<p>Mitmekülgse muusika kuulamise kogemuse saavutamiseks ja kontserdikultuuri kujundamiseks ning silmaringi avardamiseks võimaldame õpilastel käia kontsertidel ja</p>

kasutab arvamust väljendades muusika oskussõnavara.	teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli.
---	--

2.1.5. Õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises;
- 2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes;
- 4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslasi;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 6) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
- 8) julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- 9) kasutab muusika oskussõnu kuulatavate muusikapalade kirjeldamisel ning suunavate küsimuste abil oma arvamuse põhjendamisel; mõistab autorsuse tähendust;
- 10) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
- 11) leiab iseloomulikke jooni Eesti ja teiste maade rahvamuusikas;
- 12) tunneb huvi oma kooli ja paikkonna muusikaelu ning -sündmuste vastu ja osaleb selles, mõistab laulupeo traditsiooni tähendust.

2.1.6. Õpitulemused ja õppesisu II kooliastmes

Ainevaldkonna “Muusika” õpitulemused ja õppesisu ning nendevahelised seosed klassiti on esitatud ka ainekava **praktilistes lisades** 4.-6. klassi õpilase enesehindamislehtedel.

4. klass

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevused
Laulmine	
Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning	Klassitunnis lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt.

<p>väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest;</p> <p>Seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;</p> <p>Rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;</p> <p>Laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>Laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Eesti lipp” (E. Võrk), „Kas tunned maad” (J. Berad), „Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas” (eesti rahvalaul), „Püha öö” (F. Gruber).</p>	<p>Laulude ettevalmistus hommikulaulmisteks ja kooli muusikaliks. Mudilaskoori laulud.</p>
<p>Pillimäng</p>	
<p>Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes;</p> <p>Rakendab musitseerides kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid.</p> <p>Seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;</p> <p>kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.</p>	<p>Pillimängus omandab laps rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtteid. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna.</p>
<p>Muusikaline liikumine</p>	
<p>Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi.</p> <p>Tantsib eesti laulu- ja ringmänge.</p>	<p>Muusikaline liikumine hõlmab rahvatantse ja laulumänge ning muusikapala karakteri väljendamist liikumise kaudu.</p>
<p>Omalooming</p>	

Loob tekste (regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne).	Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu.
Muusika kuulamine ja muusikalugu	
Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi.	Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeolelu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu.
Muusikaline kirjaoskus	
Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes. Mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides.	Muusikalise kirjaoskuse algtõed omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu ja neid rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes.
Õppekäigud	
Arutleb ja avaldab arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil. Kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.	Mitmekülge muusika kuulamise kogemuse saavutamiseks ja kontserdikultuuri kujundamiseks ning silmaringi avardamiseks võimaldame õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli.

5. klass

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevused
Laulmine	
Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest;	Klassitunnis lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt. Laulude ettevalmistus hommikulaulmisteks ja kooli muusikaliks.

<p>Seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;</p> <p>Rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;</p> <p>Laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>Laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Eesti lipp” (E. Võrk), „Kas tunned maad” (J. Berad), „Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas” (eesti rahvalaul), „Püha öö” (F. Gruber).</p>	
<p>Pillimäng</p>	
<p>Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes;</p> <p>Rakendab musitseerides kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid.</p> <p>Seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.</p>	<p>Pillimängus omandab laps rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna.</p>
<p>Muusikaline liikumine</p>	
<p>Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi.</p> <p>Tantsib eesti laulu- ja ringmänge.</p> <p>Väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.</p>	<p>Muusikaline liikumine hõlmab rahvatantse ja laulumänge ning muusikapala karakteri väljendamist liikumise kaudu.</p>

Omalooming	
<p>Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel.</p> <p>Kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.</p>	<p>Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu.</p>
Muusika kuulamine ja muusikalugu	
<p>Kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas, tuntumaid Eesti koore, teab Eesti laulupidude traditsiooni.</p> <p>Kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit.</p> <p>Tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse, oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi.</p>	<p>Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu.</p>
Muusikaline kirjaoskus	
<p>Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega).</p> <p>Mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides;</p>	<p>Muusikalise kirjaoskuse algtõed omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu ja neid rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes.</p>
Õppekäigud	
<p>Arutleb ja avaldab arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul</p>	<p>Mitmekülge muusika kuulamise kogemuse saavutamiseks ja kontserdikultuuri</p>

või muul looval viisil. Kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.	kujundamiseks ning silmaringi avardamiseks võimaldame õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli.
--	---

6. klass

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevused
Laulmine	
<p>Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest;</p> <p>Seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;</p> <p>Rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;</p> <p>Laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>Laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Eesti lipp” (E. Võrk), „Kas tunned maad” (J. Berad), „Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas” (eesti rahvalaul), „Püha öö” (F. Gruber).</p>	<p>Klassitunnis lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt.</p> <p>Laulude ettevalmistus hommikulaulmisteks ja kooli muusikaliks.</p>
Pillimäng	
<p>Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes;</p> <p>Rakendab musitseerides kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid.</p>	<p>Pillimängus omandab laps rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna.</p>

<p>Seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.</p>	
<p>Muusikaline liikumine</p>	
<p>Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi.</p> <p>Väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.</p>	<p>Muusikaline liikumine hõlmab rahvatantse ja laulumänge ning muusikapala karakteri väljendamist liikumise kaudu.</p>
<p>Omalooming</p>	
<p>Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel.</p> <p>Loob tekste (regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne).</p> <p>Kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.</p>	<p>Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu.</p>
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p>	
<p>On tutvunud valikuliselt Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatraditsioonidega ja suhtub nendesse lugupidavalt.</p> <p>Iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusikalist oskussõnavara.</p>	<p>Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu.</p>

<p>Teadvustab autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.</p>	
<p>Muusikaline kirjaoskus</p>	
<p>Mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides.</p> <p>Mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: eeltakt, viulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud; vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon; tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid); tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.</p>	<p>Muusikalise kirjaoskuse algtõed omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu ja neid rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes.</p>
<p>Õppekäigud</p>	
<p>Arutleb ja avaldab arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil.</p> <p>Kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.</p>	<p>Mitmekülgse muusika kuulamise kogemuse saavutamiseks ja kontserdikultuuri kujundamiseks ning silmaringi avardamiseks võimaldame õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli.</p>

2.1.7. Õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme;
- 2) laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt hääle omapärast;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes;
- 4) mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;
- 5) oskab kuulata ennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides;
- 6) suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- 7) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 8) kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 9) rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;
- 10) väljendab kuulnud muusika kohta arvamust ning kasutab seisukohta põhjendades ja muusikapalu nii suuliselt kui ka kirjalikult analüüsides muusikalist oskussõnavara;
- 11) leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused;
- 12) väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
- 13) teab autoriõigusi ning nendega kaasnevat õigusi ja kohustusi, huvitub muusikaalastest tegevusest ning väärtustab seda ja osaleb kohalikus kultuurielus;
- 14) omab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest, ametitest ja võimalustest muusikat õppida;
- 15) kasutab muusikalistes tegevustes infotehnoloogia vahendeid.

2.1.8. Õpitulemused ja õppesisu III kooliastmes

7. klass

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevused
Laulmine	
Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili, järgib häälehoide häälemurdeperioodil.	Klassitunnis lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt.
Mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete)	Laulude ettevalmistus hommikulaulmisteks ja kooli muusikaliks. Laulu kasutatakse ka bänditundides.

<p>vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid laulu õppimisel.</p> <p>Kasutab muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes.</p> <p>Laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri” (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään” (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter), „Saaremaa valss” (R. Valgre), „Kalevite kants” (P. Veebel), „Oma laulu ei leia ma üles” (V. Ojakäär).</p>	
<p>Pillimäng</p>	
<p>Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või kuuekeelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinatodes.</p> <p>Kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.</p>	<p>Pillimäng pakub muusikaliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatöona. Õpilaste huvi toetamiseks pop- ja rokkmuusika vastu on koolis alates 5. klassist igal õpilasel üks ansambli mängutund nädalas.</p>
<p>Muusikaline liikumine</p>	
<p>Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid.</p> <p>Väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.</p>	<p>Muusikaline liikumine hõlmab rahvatantse ja laulumänge ning muusikapala karakteri väljendamist liikumise kaudu.</p> <p>Muusikalist liikumist kasutatakse ka bänditundides.</p>
<p>Omalooming</p>	
<p>Loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;</p>	<p>Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatöona. Õpilaste huvi toetamiseks pop- ja rokkmuusika vastu on koolis alates 5.</p>

	klassist igal õpilasel üks ansambli mängutund nädalas.
Muusika kuulamine ja muusikalugu	
<p>Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust.</p> <p>Eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise.</p> <p>Arutleb muusika üle muusika sõnavara kasutades, võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda seisukohti nii suuliselt kui ka kirjalikult;</p> <p>Tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).</p>	<p>Muusikat kuulates on tähtis kujundada kuuldu põhjal oma arvamus ning seda nii suuliselt kui ka kirjalikult argumenteeritult põhjendada, toetudes muusika oskussõnavarale.</p>
Muusikaline kirjaoskus	
<p>Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes.</p> <p>Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed).</p>	<p>Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes.</p>
Õppekäigud	
<p>Arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;</p>	<p>Et arendada kuulamiskogemust, kujundada kontserdi külastamise kultuuri ning avardada silmaringi, külastatakse kontserte ja muusikaetendusi ning käiakse</p>

Kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusika oskussõnavara.	mitmesugustel õppekäikudel, kohtutakse paikkonna, aga ka Eesti tuntud heliloojate ja interpretidega.
---	--

8. klass

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevused
Laulmine	
<p>Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili, järgib häälehoidu häälemurdeperioodil.</p> <p>Kasutab muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes.</p> <p>Osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti.</p> <p>Laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälselid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule.</p> <p>Laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri” (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään” (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter), „Saaremaa valss” (R. Valgre), „Kalevite kants” (P. Veebel), „Oma laulu ei leia ma üles” (V. Ojakäär).</p>	<p>Klassitunnis lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt.</p> <p>Laulude ettevalmistus hommikulaulmisteks ja kooli muusikaliks.</p> <p>Laulu kasutatakse ka bänditundides.</p>
Pillimäng	

<p>Rakendab musitseerides kitarril lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus.</p> <p>Kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.</p>	<p>Pillimäng pakub muusikaliste ideede elluviimise võimalusi nii üksik kui ka rühmatööna. Õpilaste huvi toetamiseks pop- ja rokkmuusika vastu on koolis alates 5. klassist igal õpilasel üks ansamblimängutund nädalas.</p>
<p>Muusikaline liikumine</p>	
<p>Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid.</p> <p>Väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.</p>	<p>Muusikaline liikumine hõlmab rahvatantse ja laulumänge ning muusikapala karakteri väljendamist liikumise kaudu.</p> <p>Muusikalist liikumist kasutatakse ka bänditundides.</p>
<p>Omalooming</p>	
<p>Loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel.</p> <p>Loob tekste (regivärsse, laulusõnu jne).</p>	<p>Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksik kui ka rühmatööna. Õpilaste huvi toetamiseks pop- ja rokkmuusika vastu on koolis alates 5. klassist igal õpilasel üks ansamblimängutund nädalas.</p>
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p>	
<p>Teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi (sh paikkondlikke).</p> <p>On tutvunud Eesti ning valikuliselt Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;</p> <p>Arutleb muusika üle muusika sõnavara kasutades, võtab kuulda ja arvestab teiste</p>	<p>Muusikat kuulates on tähtis kujundada kuuldu põhjal oma arvamus ning seda nii suuliselt kui ka kirjalikult argumenteeritult põhjendada, toetudes muusika oskussõnavarale.</p>

arvamust ning põhjendab enda seisukohti nii suuliselt kui ka kirjalikult;	
Muusikaline kirjaoskus	
<p>Mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik-taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides.</p> <p>Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed).</p> <p>Teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt.</p>	<p>Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes.</p>
Õppekäigud	
<p>Arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;</p> <p>Kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusika oskussõnavara.</p>	<p>Et arendada kuulamiskogemust, kujundada kontserdi küllastamise kultuuri ning avardada silmaringi, küllastatakse kontserte ja muusikaetendusi ning käiakse mitmesugustel õppekäikudel, kohtutakse paikkonna, aga ka Eesti tuntud heliloojate ja interpretidega.</p>

9.klass

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevused
Laulmine	
<p>Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili, järgib häälehoiude häälemurdeperioodil.</p>	<p>Klassitunnis lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt.</p> <p>Laulude ettevalmistus hommikulaulmisteks ja kooli muusikaliks.</p>

<p>Mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid laulu õppimisel.</p> <p>Kasutab muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes.</p> <p>Osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti.</p> <p>Laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri” (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään” (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter), „Saaremaa valss” (R. Valgre), „Kalevite kants” (P. Veebel), „Oma laulu ei leia ma üles” (V. Ojakäär).</p>	<p>Laulu kasutatakse ka bänditundides.</p>
<p>Pillimäng</p>	
<p>Rakendab musitseerides kitarril lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus.</p> <p>Kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.</p>	<p>Pillimäng pakub muusikaliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatöona. Õpilaste huvi toetamiseks pop- ja rokkmuusika vastu on koolis alates 5. klassist igal õpilasel üks ansambli mängutund nädalas.</p>
<p>Muusikaline liikumine</p>	
<p>Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid.</p> <p>Väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.</p>	<p>Muusikaline liikumine hõlmab rahvatantse ja laulumänge ning muusikapala karakteri väljendamist liikumise kaudu.</p> <p>Muusikalist liikumist kasutatakse ka bänditundides.</p>

Omalooming	
<p>Loob tekste (regivärsse, laulusõnu jne). Väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.</p>	<p>Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatööna. Õpilaste huvi toetamiseks pop- ja rokkmuusika vastu on koolis alates 5. klassist igal õpilasel üks ansambli mängutund nädalas.</p>
Muusika kuulamine ja muusikalugu	
<p>Eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat.</p> <p>Tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi.</p> <p>On tutvunud Eesti ning valikuliselt Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;</p> <p>Arutleb muusika üle muusika sõnavara kasutades, võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda seisukohti nii suuliselt kui ka kirjalikult.</p> <p>Tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel</p>	<p>Muusikat kuulates on tähtis kujundada kuuldu põhjal oma arvamus ning seda nii suuliselt kui ka kirjalikult argumenteeritult põhjendada, toetudes muusika oskussõnavarale.</p>

(sh internetis).	
Muusikaline kirjaoskus	
<p>Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed).</p> <p>Mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides.</p> <p>Teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt.</p> <p>Mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel; rondo, variatsioon; pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika.</p>	<p>Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes.</p>
Õppekäigud	
<p>Arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil.</p> <p>Kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusika oskussõnavara.</p>	<p>Et arendada kuulamiskogemust, kujundada kontserdi külastamise kultuuri ning avardada silmaringi, külastatakse kontserte ja muusikaetendusi ning käiakse mitmesugustel õppekäikudel, kohtutakse paikkonna, aga ka Eesti tuntud heliloojate ja interpretidega.</p>

2.2. Kunst

2.2.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Vabakooli kunstiõpetusega taotleme, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) oskab loomingulises tegevuses, loovtöö, uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ja kriitilise mõtlemise ning probleemi lahendamise oskusi;
- 2) tunnetab ja arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
- 3) õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstitöid, rakendades õpitud teadmisi ja oskusi;
- 4) eksperimenteerib mõtete, mõistete, vahendite, materjalide ning tehnikatega;
- 5) töötab iseseisvalt ja teeb koostööd kaaslastega;
- 6) rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
- 7) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 8) seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 9) mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja kunsti rolli ühiskonnas;
- 10) väljendab oma arvamusi ja teadmisi suuliselt ning kirjalikult, kasutades (kunsti) oskussõnavara;
- 11) tegutseb eetilisel ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades;
- 12) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaini näidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 13) omab ülevaadet kunsti-, disaini- ja arhitektuurivaldkonnaga seotud ametitest ja elukutsetest.

2.2.2. Õppeaine kirjeldus

Vabakooli kunstiõpetuses omandatakse visuaalse hariduse algtõed ning arendatakse mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi ning kunstioskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises maailmas. Kunst võimaldab põhikooliõpilastel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

Kunstiõpetuses kujundame õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) uurimine ja oma ideede arendamine,
- 2) väljendusvahendite loov rakendamine,
- 3) teadmised visuaalkultuurist,
- 4) mõtestamine ja refleksioon.

Osaoskuste kujundamine ja arendamine on omavahel põimunud nii õpilaste loova ning iseseisva mõtlemisoskuse arenemise kui ka uute teadmiste omandamise, kinnistamise ning praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujundamine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunsti seostest, ruumilise keskkonna disaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest.

Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemina kui ka võtmena ümbritseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks.

Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele panevad aluse õppekäigud muuseumidesse, galeriidesse ja näitustele. Näidete valikul kunstiajalooost lähtutakse üldisematest teemadest ega taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ning visuaalsest kultuurist lähiümbruses ja Eestis.

2.2.3. Õppe- ja kasvatusesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb kunstiõppes rõõmu mängulisest ja loovast tegutsemisest;
- 2) julgeb katsetada oma ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 3) oskab töötada iseseisvalt ja teha koostööd, väärtustab erinevaid lahendusi;
- 4) tunneb huvi lähikonna kultuuriobjektide vastu.

2.2.4. Õpitulemused ja õppesisu I kooliastmes

Ainevaldkonna “Kunst” õpitulemused ja õppesisu ning nendevahelised seosed klassiti on esitatud ka ainekava **praktilistes lisades** 1.-3. klassi õpilase enesehindamislehtedel.

1.klass

Õpitulemused	Õppesisu- ja tegevused
<p>Tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning esitab oma ideede erinevaid lahendusi.</p> <p>Tegutseb õpetaja juhendamisel ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega, jutustab loo oma tööst.</p> <p>Leiab kujutatava iseloomulikke tunnuseid ning toob esile peamise, tutvub värvide koosmõjuga.</p> <p>Rakendab kahemõõtmelise kujutamise võtteid.</p> <p>Oskab organiseerida pildi pinda. Väljendab</p>	<p>Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töödes, lugude visuaalne jutustamine.</p> <p>Mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguline rakendamine.</p> <p>Inimeste, esemete ja loodusobjektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.</p> <p>Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning- vahendid (joonistamine,</p>

<p>meeleolu värvidega.</p> <p>Tutvub lihtsamate joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtete ja tehnikatega.</p> <p>Vaatleb igapäevaseid tarbeesemeid ning teab nende otstarvet; märkab säästva kasutamise võimalusi; tutvub meedia ja reklaami olemusega inimese igapäevaelus.</p> <p>Külastab lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte; vaatleb kunstiteoseid kunstimuseumides ja näitustel, tutvub ainealaste mõistetega.</p>	<p>maalimine, trükkimine, kollaaž, voolimine, vormimine).</p> <p>Disain igapäevaelus: tarbeeseme vormi, materjali ja otstarbe seosed. Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine - materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.</p> <p>Ülekooliline Nõiamäe näitus.</p>
---	---

2. klass

Õpitulemused	Õppesisu- ja tegevused
<p>Tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi.</p> <p>Tegutseb enamasti iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega, võrdleb oma ja kaaslaste töid, oskab välja tuua erinevaid lahendusi.</p> <p>Vaatleb esemete ja olendite peamisi tunnuseid ning kujutab neid omal viisil. Rakendab kahemõõtmelise kujutamise võtteid. Õpib tundma värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni.</p> <p>Tutvub põhivärvidega ning nende tulemusel saadavate 2. astme värvidega.</p> <p>Tutvub lihtsamate joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtete ja tehnikatega.</p> <p>Tutvub ruumide ja keskkondade sisustus- ja kujunduselementidega; märkab erinevaid</p>	<p>Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töödes, lugude visuaalne jutustamine.</p> <p>Töötamine iseseisvalt ja rühmas. Tööde vaatlemine, arutlemine ja oma arvamuse põhjendamine.</p> <p>Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm). Inimeste, esemete ja loodusobjektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.</p> <p>Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning- vahendid (joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaž, voolimine, vormimine). Kodukoha loodus- ja tehiskeskkond; ruum ja ehitised keskkonnas.</p>

<p>kunstide koosinemisi kommunikatsioonija meediakeskkonnas.</p> <p>Väärtustab lähimbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte; vaatleb kunstiteoseid kunstimuseumides ja näitustel ning otsib detaile; oskab kasutada ainealaseid mõisteid.</p>	<p>Lähimbruse keskkonna, ehituskunsti ja disaini näidetega tutvumine.</p> <p>Ülekooliline Nõiamäe näitus.</p> <p>Töövahendite otstarbekas ja ohutu kasutamine.</p>
--	--

3. klass

Õpitulemused	Õppesisu- ja tegevused
<p>Tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi.</p> <p>Tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega, kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi.</p> <p>Leiab kujutatava kõige iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koostmõju ja pildi kompositsiooni. Rakendab kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise võtteid.</p> <p>Kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid.</p> <p>Uurib igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid; märkab säästva kasutamise võimalusi; arutleb meedia ja reklaami mõju üle igapäevaelus.</p> <p>Tunneb lähimbruse olulisi kunsti ja kultuuriobjekte, osaleb õppekäikudel kunstimuseumides ja näitustel ning arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid.</p>	<p>Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töödes, lugude visuaalne jutustamine.</p> <p>Töötamine iseseisvalt ja rühmas. Tööde vaatlemine, arutlemine ja oma arvamuse põhjendamine.</p> <p>Oma tööde esitlemine, selgitamine.</p> <p>Kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine.</p> <p>Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm).</p> <p>Inimeste, esemete ja loodusobjektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.</p> <p>Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning- vahendid (joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaž, voolimine, vormimine).</p> <p>Disain: tarbeesemete vormi, materjali ja otstarbe seosed. Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad (reklaamid, filmid, arvutimängud jne)</p> <p>Kodukoha loodus- ja tehiskeskond; ruum ja ehitis keskkonnas. Lähimbruse keskkonna, ehituskunsti ja disaini näidetega tutvumine. Makettide ja kujundustööde teostamine.</p> <p>Kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine.</p>

Oskab nimetada Eesti kunstnikke.	
----------------------------------	--

2.2.5. Õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve, hindab enda ja teiste isikupära;
- 2) eksperimenteerib mõtete, vahendite, materjalide ja kunstitehnikatega;
- 3) tegutseb loovates ja uurimuslikes rühmatöodes ühise tulemuse nimel;
- 4) rakendab oma loomingulisi võimeid ja oskusi ka väljaspool kunstitundi;
- 5) on avatud erinevate kunsti- ja kultuuriilmingute suhtes;
- 6) tunneb huvi kunstiloomingu ja paikkondliku kultuuri vastu;
- 7) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
- 8) näeb loodust ja keskkonda säästva tarbimise võimalusi.

2.2.6. Õpitulemused ja õppesisu II kooliastmes

Ainevaldkonna “Kunst” õpitulemused ja õppesisu ning nendevahelised seosed klassiti on esitatud ka ainekava **praktilistes lisades** 4.-6. klassi õpilase enesehindamislehtedel.

4. klass

Õpitulemused	Õppesisu- ja tegevused
Tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve. Osaleb loovates ja uurimuslikes rühmatöodes, tegutsedes ühise tulemuse nimel.	
Väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades kavandab.	Kavandamine kui ideede arendamise protsess. Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Värvusõpetus.
Kujutab ja kujundab nii vaatluse kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi.	Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Liikumise kujutamine. Figuuri ja portree proportsioonid. Kujutamissoõpetus. Kompositsiooni tasakaal, pinged, dominant ja koloriit.
Rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto jne).	Maali, joonistuse, kollaaži, skulptuuri, foto jne tehnikad ning töövõtted.

<p>Väärtustab paikkondlikku kultuuri ja kunstiloomingut.</p> <p>Leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb erinevaid kunstiteoseid.</p> <p>Võrdleb igapäevaste tarbeesemete omadusi ja kavandab ideid elukeskkonna parandamiseks; mõistab enda võimalusi loodust säästvaks tarbimiseks.</p> <p>Märkab digitaalses kunstis, meedias ja reklaamis esitatavaid visuaalseid sõnumeid ning arutleb nende üle.</p>	<p>Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed lähiümbruses, Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul.</p> <p>Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.</p> <p>Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis. Digitaalse kunsti töövahendite kasutamine (nt foto, video, digitaalgraafika, animatsioon).</p>
--	--

5. klass

Õpitulemused	Õppesisu- ja tegevused
<p>Tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve. Osaleb loovates ja uurimuslikes rühmatöodes tegutsedes ühise tulemuse nimel.</p> <p>Väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi, loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab.</p> <p>Kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi.</p> <p>Rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto jne).</p> <p>Väärtustab paikkondlikku kultuuri ja kunstiloomingut.</p>	<p>Kavandamine kui ideede arendamise protsess.</p> <p>Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted.</p> <p>Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Liikumise kujutamine. Figuuri ja portree proportsioonid. Kujutamiseõpetus. Värvusõpetus. Kompositsiooni tasakaal, pinged, dominant ja koloriit.</p> <p>Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni jne tehnikad ning töövõtted.</p> <p>Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed lähiümbruses, Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul.</p>

<p>Leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb erinevaid kunstiteoseid.</p> <p>Võrdleb igapäevaste tarbeesemete omadusi ja kavandab ideid elukeskkonna parandamiseks; mõistab enda võimalusi loodust säästvaks tarbimiseks.</p> <p>Märkab digitaalses kunstis, meedias ja reklaamis esitatavaid visuaalseid sõnumeid ning arutleb nende üle.</p>	<p>Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani. Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis.</p> <p>Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.</p> <p>Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis. Digitaalse kunsti töövahendite kasutamine (nt foto, video, digitaalgraafika, animatsioon).</p>
---	---

6. klass

Õpitulemused	Õppesisu- ja tegevused
<p>Tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve. Osaleb loovates ja uurimuslikes rühmatöodes tegutsedes ühise tulemuse nimel.</p> <p>Väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi, loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab.</p> <p>Kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi.</p> <p>Rakendab loovalt erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto jne).</p>	<p>Kavandamine kui ideede arendamise protsess. Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted.</p> <p>Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Liikumise kujutamine. Figuuri ja portree proportsioonid. Kujutamiseõpetus. Värvusõpetus. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit. Ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine.</p> <p>Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni jne tehnikad ning töövõtted. Kunstiteose sisulised ja</p>

<p>Mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust; väärtustab paikkondlikku kultuuri ja kunstiloomingut.</p> <p>Võrdleb igapäevaste tarbeesemete omadusi ja kavandab ideid elukeskkonna parandamiseks; mõistab enda võimalusi loodust säästvaks tarbimiseks.</p> <p>Märkab digitaalses kunstis, meedias ja reklaamis esitatavaid visuaalseid sõnumeid ning arutleb nende üle.</p> <p>Tegutseb eetiliselt ja ohutult nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades.</p> <p>Kunstiteoste analüüs. võrdlemine, nende üle arutlemine. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.</p>	<p>vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis.</p> <p>Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.</p> <p>Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed lähiümbruses, Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul.</p> <p>Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.</p> <p>Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis. Virtuaalsetes kunsti- ja mediakeskkondades tegutsemise eetika ja ohutus.</p> <p>Filmide, arvutimängude, koomiksitate ja reklaamide pildikeele uurimine ja kriitiline võrdlemine.</p> <p>Digitaalse kunsti töövahendite ja tehnikate loov kasutamine (nt foto, video, digitaalgraafika, animatsioon).</p> <p>Õppekäigud muuseumidesse, kunstiüritustele, nüüdiskunsti näitustele.</p>
--	--

2.2.7. Õppe- ja kasvatusesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) oskab loomingulises tegevuses, loovtöö ning uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ning kriitilise mõtlemise ja probleemilahenduse oskusi;
- 2) tunnetab ning arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
- 3) eksperimenteerib mõtete, mõistete, kunstitehnikate ja uute meediumidega;
- 4) rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
- 5) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 6) seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 7) mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja nüüdiskunsti rolli ühiskonnas;

- 8) väljendab oma arvamusi ja teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, kasutades kunsti oskussõnavara;
- 9) tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades;
- 10) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaininäidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 11) omab ülevaadet kunsti, disaini ning arhitektuuriga seotud elukutsetest ja ametitest.

2.2.8. Õpitulemused ja õppesisu III kooliastmes

Ainevaldkonna “Kunst” õpitulemused ja õppesisu ning nendevahelised seosed klassiti on esitatud ka ainekava **praktilistes lisades** 7.-9. klassi õpilase enesehindamislehtedel.

7. klass

Õpitulemused	Õppesisu- ja tegevused
<p>Teab Eesti ja maailma kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke;</p> <p>analüüsib eri ajastute kunstiteoseid nii näitusel kui klassiruumis, mõistab nüüdiskunsti nähtuste laia teemade ringi ning väljendusvahendite mitmekesisust;</p> <p>visandab, kavandab ja maketeerib loovülesandeid lahendades, otsib ja arendab erinevaid lahendusvariante ning isikupäraseid teostusvõimalusi;</p> <p>rakendab loomisel, uurimisel ja kunsti ning visuaalkultuuri tarbimisel infokommunikatsiooni vahendeid;</p> <p>esitleb enda loovtööde tulemusi ja põhjendab valikuid, tõlgendab kaaslaste loovtöid;</p> <p>leiab teadlikult traditsioonilisi või uusi meediume kasutades erinevaid lahendusi, kuidas väljendada oma mõtteid ja teadmisi, kasutab sihipäraselt tasapinnalise, ruumilise loomingu väljendusvahendeid ning kompositsiooni põhimõtteid;</p> <p>analüüsib ruumilist keskkonda ja disainiobjekte eesmärgipärasuse,</p>	<p>Kunstiteose vorm ja kompositsioon, perspektiiv, värvilahendus. Materjalide ja tehnika valiku seos sõnumi ja kontekstiga. Kujutamise viisid (nt stiliseerimine, lihtsustamine, abstraheerimine, deformeerimine jne). Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile. Mitmesugused kunstimaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne).</p> <p>Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).</p> <p>Kunst ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldajana. Tuntumate teoste näited ja väljendusvahendite muutumine eri kultuuride kunstiajaloo (valikuliselt). Kunstiteosed ja stiilid. Lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.</p> <p>Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.</p> <p>Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted. Disainiprotsess probleemile uue lahenduse leidmiseks</p> <p>Tekstid, pildid ja joonised esitluste ja</p>

<p>uuenduslikkuse, ökoloogilisuse seisukohast, mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ning parem lahendus;</p> <p>arutleb visuaalkultuuri avaldumisvormide üle.</p>	<p>infomaterjalide kujunduses. Kirjagraafika ja graafilise kujunduse baasvõtted.</p> <p>Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö ning seosed loomemajandusega. Näited Eesti kunstnike, arhitektide ja disainerite loomingust.</p>
---	--

8. klass

Õpitulemused	Õppesisu- ja tegevused
<p>Teab Eesti ja maailma kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, teadvustab kunsti rolli ühiskonnas; seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut;</p> <p>analüüsib eri ajastute kunstiteoseid nii näitusel kui klassiruumis, mõistab nüüdiskunsti nähtuste laia teemade ringi ning väljendusvahendite mitmekesisust;</p> <p>visandab, kavandab ja maketeerib loovülesandeid lahendades, otsib ja arendab erinevaid lahendusvariante ning isikupäraseid teostusvõimalusi;</p> <p>rakendab loomisel, uurimisel ja kunsti ning visuaalkultuuri tarbimisel infokommunikatsiooni vahendeid;</p> <p>esitleb enda loovtööde tulemusi ja põhjendab valikuid, tõlgendab kaaslaste loovtöid;</p> <p>leiab teadlikult traditsioonilisi või uusi meediume kasutades erinevaid lahendusi, kuidas väljendada oma mõtteid ja teadmisi, kasutab sihipäraselt tasapinnalise, ruumilise loomingu väljendusvahendeid ning kompositsiooni põhimõtteid;</p> <p>analüüsib ruumilist keskkonda ja disainiobjekte eesmärgipärasuse, uuenduslikkuse, ökoloogilisuse,</p>	<p>Kunstiteose vorm ja kompositsioon, perspektiiv, värvilahendus. Materjalide ja tehnika valiku seos sõnumi ja kontekstiga. Kujutamise viisid (nt stiliseerimine, lihtsustamine, abstraherimine, deformeerimine jne). Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile. Mitmesugused kunstimaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne).</p> <p>Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).</p> <p>Kunst ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldajana. Tuntumate teoste näited ja väljendusvahendite muutumine eri kultuuride kunstiajaloo (valikuliselt). Kunstiteosed ja stiilid. Lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.</p> <p>Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.</p> <p>Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted. Disainiprotsess probleemile uue lahenduse leidmiseks. Tekstid, pildid ja joonised esitluste ja infomaterjalide kujunduses. Kirjagraafika ja graafilise kujunduse baasvõtted.</p> <p>Näited Eesti kunstnike, arhitektide ja disainerite loomingust.</p>

<p>esteetilisuse ja eetilise seisukohast, mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ning parem lahendus;</p> <p>arutleb visuaalkultuuri avaldumisvormide, sümbolite ja kultuuriliste märkide üle, hindab virtuaalset keskkonda eetilise ja turvalise seisukohast.</p>	
--	--

9. klass

Õpitulemused	Õppesisu- ja tegevused
<p>Teab Eesti ja maailma kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, teadvustab kunsti rolli ühiskonnas; seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut.</p> <p>Analüüsib eri ajastute kunstiteoseid nii näitusel kui klassiruumis, mõistab nüüdiskunsti nähtuste laia teemade ringi ning väljendusvahendite mitmekesisust.</p> <p>Visandab, kavandab ja maketeerib loovülesandeid lahendades, otsib ja arendab erinevaid lahendusvariante ning isikupäraseid teostusvõimalusi.</p> <p>Rakendab loomisel, uurimisel ja kunsti ning visuaalkultuuri tarbimisel infokommunikatsiooni vahendeid.</p> <p>Esitleb enda loovtööde tulemusi ja põhjendab valikuid, tõlgendab kaaslaste loovtöid.</p> <p>Leiab teadlikult traditsioonilisi või uusi meediume kasutades erinevaid lahendusi, kuidas väljendada oma mõtteid ja teadmisi, kasutab sihipäraselt tasapinnalise, ruumilise ja ajalise loomingu väljendusvahendeid ning kompositsiooni põhimõtteid.</p>	<p>Kunstiteose vorm ja kompositsioon, perspektiiv, värvilahendus. Materjalide ja tehnika valiku seos sõnumi ja kontekstiga. Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile.</p> <p>Mitmesugused kunstmaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne). Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).</p> <p>Kunst ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldajana. Tuntumate teoste näited ja väljendusvahendite muutumine eri kultuuride kunstiajaloo (valikuliselt).</p> <p>Kunstiteosed ja stiilid. Lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina. Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.</p> <p>Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted. Disainiprotsess probleemile uue lahenduse leidmiseks. Tekstid, pildid ja joonised esitluste ja infomaterjalide kujunduses. Kirjagraafika ja graafilise kujunduse baasvõtted.</p> <p>Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö ning seosed loomemajandusega. Näited Eesti kunstnike, arhitektide ja disainerite loomingust.</p>

<p>Analüüsib ruumilist keskkonda ja disainiobjekte eesmärgipärasuse, uuenduslikkuse, ökoloogilisuse, esteetilisuse ja eetilise seisukohast, mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ning parem lahendus.</p> <p>Arutleb visuaalkultuuri avaldumisvormide, sümbolite ja kultuuriliste märkide üle, hindab virtuaalset keskkonda eetilise ja turvalisuse seisukohast.</p>	
--	--

Õppetegevus

Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd.

Ideest ja eesmärgist lähtuvalt loovtööde materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine.

Töö kavandamine, tegemine, esitlemine ja analüüsimine.

Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni. Õppekäigud muuseumi, nüüdiskunsti näitustele ja kunstisündmustele. Ekspositsiooni arutelud, ainealase terminoloogia kasutamine. Infootsing erinevatest teabeallikatest.

Uurimuste ja visualiseeritud esitluste koostamine ja kujundamine.

Mitmesuguste looduslike ja tehisobjektide ning keskkondade analüüsimine erinevatest vaatepunktidest lähtudes.